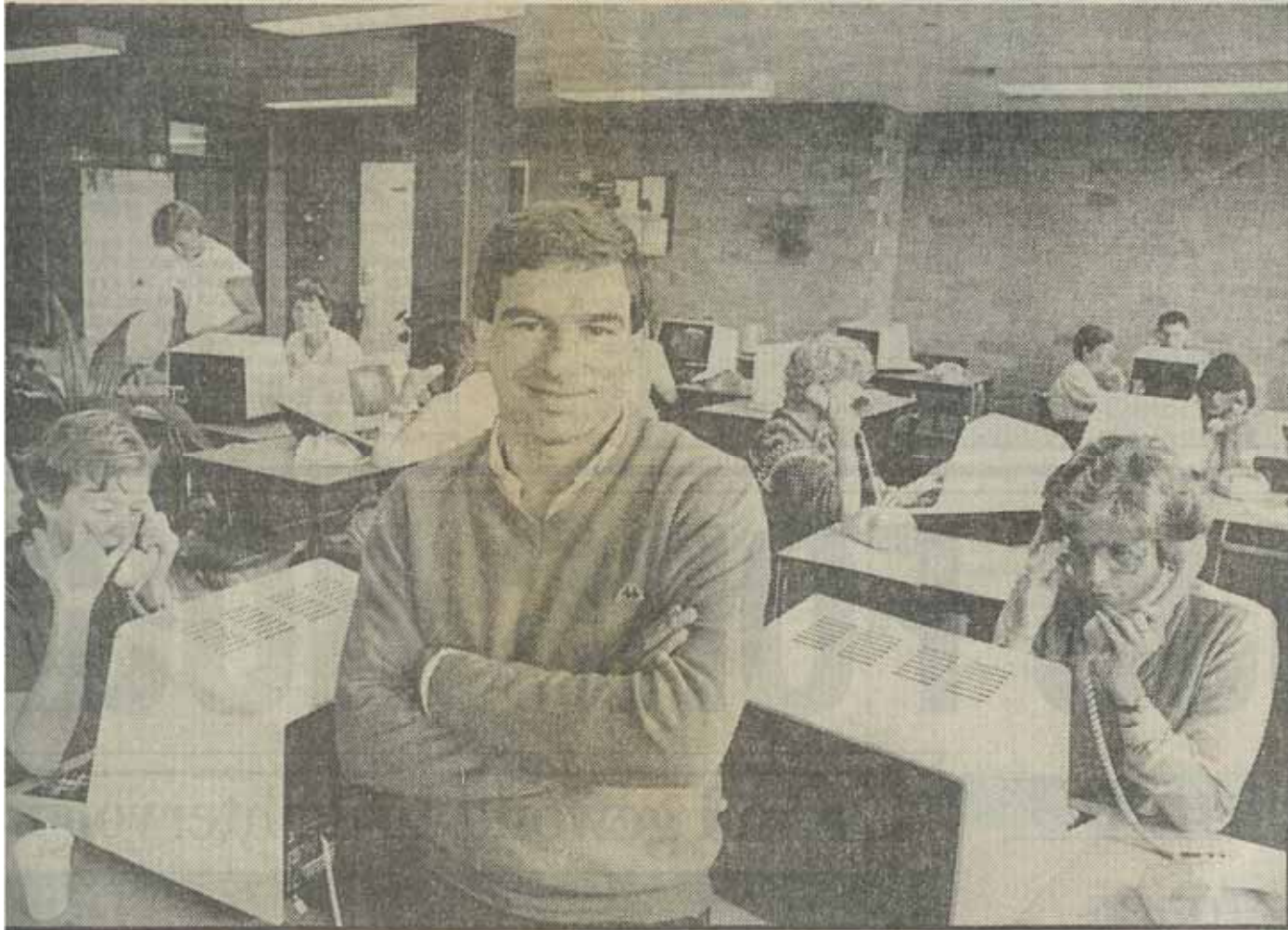

'Een kiezer springt niet zo gauw'

★ *Maurice de Hond, temidden van mensen en computers die het verkiezingsonderzoek verrichten: „Mijn gemiddelde afwijking is nooit groter geweest dan een half procent.”*

FOTO: LEO VAN VELZEN

geleken met de Verenigde Staten. „Politieke aardverschuivingen”, zegt hij, „kunnen daar veel makkelijker ontstaan dan bij ons. In Amerika is namelijk het verschil tussen de Democraten en Republikeinen veel geringer dan bij ons bijvoorbeeld tussen de PvdA en de VVD.

Bovendien is bij ons door het van oudsher bestaande zuilensysteem het

stemgedrag er nog zwaar ingeworteld. Dus waar moeten de partijen hier enorme winsten vandaan halen?”

„Goed, de PvdA won in '77 wel tien zetels, maar die kwamen toch voornamelijk van de linkse partijen. En ze gingen er in '81 weer naar terug. Nee, een kiezer springt hier niet zo makkelijk van het

ene kamp naar het andere. Allerlei incidentjes spelen dan ook een veel kleinere rol dan wordt gedacht. Het zijn de politici die vaak redeneren in de trant van — dat scóort, en

dat kost ons stemmen. Maar de kiezers handelen veel volwassener dan de politici denken”.

De Hond is er wel blij mee dat de stemgerechtigden in Nederland zich

niet zo gauw knollen voor
citroenen laten verkopen.
Het heeft bijgedragen aan
zijn succes op het verkie-
zingspad: "Mijn gemiddel-
de afwijking is nooit gro-
ter geweest dan een half
procent".

Spanning

Heel mooi natuurlijk.

DRIE VRAGEN

HET permanente verkiezingsonderzoek van Maurice de Hond behelst drie vragen:

1. Wat heeft u gestemd bij de laatste Tweede Kamer-verkiezingen?

2. Wat zou u stemmen als er vandaag verkiezingen werden gehouden?

3. Welke partij maakt een kans op uw stem?

• De antwoorden van de onderzoeker zelf:

1. Niet gestemd, uit protest tegen de houding van de PvdA tijdens de formatie na de overwinning in 1977.

2. PvdA.

3. Alleen de PvdA.

maar de vraag rijst of dit de spanning er niet een beetje uithaalt. "Nee hoor", vindt de verkiezingsonderzoeker. "Nou ja, in januari heb ik nog gesignaleerd dat de VVD de PvdA weleens voorbij zou kunnen gaan, en dat lijkt nu uitgesloten. Maar het blijft toch nog altijd erg spannend. Kijk nu maar eens naar de vraag wie de grootste partij wordt — CDA of PvdA, dat is zo kort voor de verkiezingen nog helemaal geen uitgemaakte zaak".

— Wat is het nut?

"Voorop staat de bevrediging van de nieuwgierigheid. Verder kunnen de politici niet zo makkelijk meer uitroepen: "De mensen in het land vinden...". Want wat ze werkelijk vinden ligt vast door dergelijk onderzoek. In zoverre is het een ondersteuning van het democratisch proces, mits je er op een gezonde manier mee omgaat".

'Argusogen'

• Op dit punt aangekomen herinnert de sociaal-geograaf zich nog goed hoezeer hij ooit met ar-

gusogen is bekeken, en wel gedurende zijn begintijd (najaar '76) in de Rooie Haan: "Het werd verdacht gevonden, wat ik daar deed. Meldde ik dat de PvdA in opmars was, dan werd er gezegd dat ik daar natuurlijk reclame zat te maken voor de socialisten. Zei ik op grond van de cijfers dat het niet best ging met die partij, dan hoorde je — ja, ja, straks gaat het zogenaamd steeds beter, zodat de mensen in de winning mood worden gebracht. Ongeacht waar ik mee kwam, het zou wel niet deugen.

Maar ik ben gewoon serieus met dit werk doorgegaan en nu verkiezingsuitslagen hebben aangetoond dat ik er nooit ver naast zit zijn er geen politici meer, van welke partij ook, die durven beweren dat er wordt gemanipuleerd. Ze weten dat het een goeie graadmeter is gebleken. In het begin van de jaren zeventig was het nog zo dat het verrassend werd gevonden als een opiniepeiler een beetje in de buurt van de juiste verkiezingsuitslag was gekomen. Tegenwoordig heet het verrassend als de uitslag sterk afwijkt van de voorspelling," lacht De Hond tevreden.